

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. ზამთრის-სურათი	1
2. ოთხი დრო (ზამთარი)—ლექსი—დ. ელიოზიშვილისა	2
3. ბნელ ღამეში ცისქვეშ—ნარ-ძილისა	5
4. შემოდგომა—ლექსი ე. პოლუშარდვინოვისა	13
5. კაქკაქი მარტია—მარტინოვისა	15
6. გუთანი და ტრაქტორი—ლექსი დ. თურდოსპირელისა	24
7. როგორ მოგზაურობდა, ბორია ნიუ-იორკში—თარგმანი ჩხეიძისა	26
8. რა სარგებლობა მოაქვს თოვლს ჩვენთვის—ჯანიკოსი	29
ბავშთა შემოკვებება:	
9. ნაკადული—ლექსი და მუსიკა მე-III ჯგ. მოწ. რევაზ ვობიჩვაძის	
10. ჩემი ნატერა—ლექსი—ძვილეთელი ტატიშვილისა	31
11. კახეთს—ლექსი—მიხეილ ჯარიაშვილისა	„
12. ნაკადული—ლექსი—ვახტანგ ბოკერიაისი	„
13. მდინარე რიონზე—გიორგი მაზაერაშვილისა	32
14. მოთხრობა წაღვერზე—ჯენიკოსი	„
გასართობი:	
15. რებუსი ჯანიკოსაგან	„
16. აბა სცადეთ	„

ა ბ ა, ს ც ა დ ე თ.

ეკვლან ბავშვები კედელზე ჩამწკრივდებიან, ისე რომ მთლად კედელს გაეკვრიან, და შემდეგ ეკვლანი უნდა მოიღუნონ ისე, რომ წელის მეტი კედელს არ მოშორდეს და სკელის წვერი შეასონ თავის ფეხს. სოციერთი ბავში, ვინაც მოქნილი ტანი აქვს და ფიზკულტურაში ვარჯიშობს, ადვილად აასრულებს, სოცი კი ვერ შესძლებს, დაღუნის დროს წინ ვარდება და საერთო სიცილს იწვევს.

მე-XXII წ. | № 12 | დეკემბერი | 1926 წ.

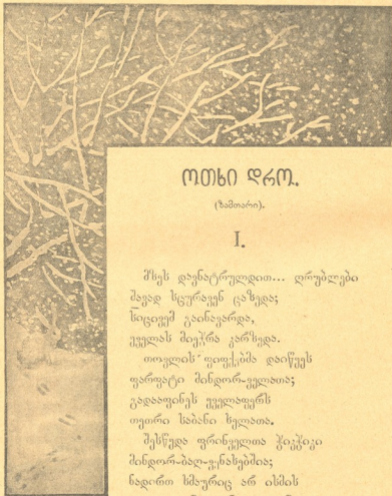
განათლების სახალხო კომისარიატის სოციალური აღზრდის მოვარზართველობის და საქ.
ა. ლ. კომკავშ. ცენტრ. კომიტ. ჟურნალი ბავშუებისათვის.

F/1980

ზამთარი

საქართველოს
საბავშრო
სოციალიზმის
მემორიალი

ოთხი ღრმ.

(ზამთარი).

I.

შესე დაუნატრულდით... ღრუბლები
ძაუად სცურავენ ცაზედა;
სიცოცხლე განიზარდა,
ვევლას მიეჭრა კარსედა.

თოვლის ფიფქებმა დაიწვეს
ფარფატი მინდორ-ველათა;
გადააფინეს ვეელაფერს
თეთრი საბანი ხელათა.

შესწედა ფრინველთა ჭიკჭიკი
მინდორ-ბაღ-ვენახებშია;
ნადიროთ სძაურიც არ ისმის
თოვლით შეფუთხულ ტეშშია.

მსოფლოდ ეკავი და ჭილეკავი
 კვალად დაჭურენენ გარეთა,
 მათაც შიშხილი აწუსებნით,
 დაურანტალობენ შწარეთა.

ველარა კხედავთ ვლესებნა
 თაფიანთ საბუძოასე,—

ბარვა-თოხნასე, ფარცხვასე,
 ვანის საღეწად კალოსე.

სან კი გამოვლენ ბავშები,—
 ვინც უფრო კაბედულია;
 ასრიაღებენ ციკასა,
 ცურვისთვის უბკერთ გულია.

მაგრამ კი საქრა სიცივეს
 კაქცევიან შინაო
 და დამსრბალ ხელ-ფენს ითბობენ
 ანთებულ ცეცხლის წინაო.

*
 * *

ქოსში ბუნარი გუზგუზებს,
 ვველა კარს შემოსხლოძია,—
 ვუბნებინ ერთმანეთს,
 ვინაც რა კადახლოძია.

გასეთს კითხულობს გიგუცა,
 თან უსსნის წაითხულსაო;
 კრებული უსმენს, სიამე
 სწვევია იმათ კულსაო.

ჩვენი მოხუცი საქარბ
 იქვე მიმჯდარა, გვერდსაო;
 თან უსმენს, თანაც მოსდენით
 სწნავს გუთნეულის ღვედსაო.

რა გაათბეებს ამ საქმეს,—
 არ გაახერებს ხელსაო;
 მონახავს თავის შენახულს,
 კანებად შეკრულ წხელსაო.

დასწნავს ღასტსა და ხასაღსა,
 კოდორს და კაღბათსაო,—
 რომ ეკვლა ამის სათხოვრად
 სხვას არ მიადგეს კარსაო...

*
 * *

ზამთარი არის... თოვს და თოვს,
 ჭვარბავს მოელ არემბრესა;
 ქარი სმუის და უბერავს,
 ასკდება ქოსის კარებსა.

ქოსში ბუხარი გუსგუზებს,
 ეკვლანი შემოსსდომიან;
 ვინც კი რამ იცის ქვეყნისა,
 ერთმანეთს ეუბნებიან.

დ. ელიოზიშვილი.

შემოდგომა მიიწურა.

სოფელში ჭირნახულის აერუფა-შენახვა უკვე მოთავსებულიყო და კლესები სასამთროდ ემზადებოდნენ: ზოგს შემა მოჰქონდა, ზოგი მინაური ცხოველებისთვის სადგომს ამზადებდა, ზოგი თავის ბინას ათბუნებდა.

ზალიკოს და თინას ძამა ნახევარი წელია ჯარში მსახურობს. ამათი დედა ოჯახის საქმეს ძლივს და ადის, მუბუშვოვარა ბავშიც კისერსე ჰკიდია. მოხუცი ხანა თუ მიხედავს ჭირნახულს, თორემ სხვა დამსმარე ოჯახს არ ჰქვავს. ეს კარგად იცის ათი წლის ზალიკომ და დღემუდამ სცდილობს ოჯახს რითმე დაეხმაროს. სძირად 8 წლის თინასაც მოიძველიებს სოლმე, რომ შეერთებული ძალით მეტი საქმე გააკეთოს.

აი, დღესაც მთელი საღამო ჰაზას ეხმარებოდა, სიმინდს ტომრებში ჰჭრიდენ. ჰაზამ მუშაობას თავი გაანება, ჭისკრისკენ გაიხედა და დარდიანი კილოთი წარმოსთქვა:

— სად დაიკარგენ ნიმა და ნიკორა, რომ აღარ სჩანან! საცა არის დაბნეულებს კიდევ და, ვინ იცის, სადმე ტყეში გაიბნენ. წასვლაც რომ არ შემძლია? ძალიან მოვიქანსევ და მუსლები აღარ შემორხილებს.

სალიკომ შეატეო ჰაზას ჭმუნვა, უნდოდა ეთქვა: მე წავაღ და მოვუბნო, მაგრამ იცოდა მას არ გაუშვებდენ და თავი შეიკავა.

ცოტა ხნის შემდეგ სალიკოს დედა გამოვიდა აიუნსე და ძამამთილს მიმართა:

— ძამა, რა ვქნათ, საქონელი იკვიანებს და ცუდი სომ არაფერი შექმთხვოდა, ნეტავ?

— რა ვიცი, შვილო, რა შექმთხვოდა. ალბათ, მოვლენ, — უნასუნა ძამამ და თუმცა რძალს ნუგეში მისცა, თვითონ ძლი-ძალ ჭისკრისკენ იცქირებოდა.

— ჰაზა... კადავალ ქუჩაში, იქნებ მე ვიპოვო საქონელი და მოვრეკავ, — უთხრა სალიკომ და ჰაზას გადახედა.

— რა გინდა, შვილო, შენ. სადმე გაიბნევი და მოსამკებნი გაგვიხდები, — უნასუნა ჰაზამ. სალიკო დედასთან მიიჭრა და სთხოვა გაეშვა.

— ძამა, კადავიდეს სალიკო ქუჩაში, იქნებ საქონელი სადმე მინდორშია და მოვრეკავს.

— ძალე დადამდება და ბავში რომ ქუჩაში დარჩეს, შემინდება. ისევ მე წავაღ.

ამ სიტყვებით ჰაზამ დაიჭირა ხელში ეპებრჯენი და ქუჩის-

კენ გასწია. ზალიკომ თინას თვალით ანიშნა გაჭეოლოდა და
 და ორივენი ზანას აედევნენ.

ზანამ რა დაინახა, რომ შვილიშვილები უკან მისდევდნენ,
 დიძლით უთხრა:

— არ იმლით, ცელქებო, და შიარს არ წახვიდეთ. აი, იმ
 ქუჩის ბოლომდე წადით, მინდურებს გახვიდეთ, თუ სადმე ნიკო-
 რას და ნიძას თვალი მოჭკრათ, დამძახეთ, თუ არა და მინ
 დაბრუნდით. არ შემაძინოთ, შიარს არ წახვიდეთ და თავი სა-
 ძებრად არ გამიხადოთ.

სოქვა და თვითონ შინისკენ დაბრუნდა. ორჯერ-სამჯერ
 მიუხედა ბავშვებს უკან და სიუვარულით თავი გაიქნია.

შუბღამქა...

ისეთი ბნელი ღამქა, რომ, როგორც იტყვიან, თვალში თითს ვერ იკნავ.

თან კოკისწირულად წვიმს და ოთახში შესიზნულთაც კი ასევეღიანებს.

უცებ ატყდა სარის რეკა, რაც სოფელში მძიმს სდება, როდესაც მცხოვრებთ რაიმე დიდი გაჭირვება ადგილთ ან მოვლით. სარის სმასე სოფელი გამოდის ცულებით, ჯოხებით, სანათურებით და გაჭირვებულ მკვობელს დახმარებას უწევს.

აღნიშნულ ღამეს ისეთი სძინელი ძინდი იყო, რომ კარგახანს ქუჩებზე არავინ გამოხდა, მიუსვდებოდა სარის რეკისა.

უცებ ქუჩაში სასარული ვეირილი გაიხმა:

— ხალსო, გამოდით, ბავშები დაიკარგენ და ვუძულოთ! — ვეიროდა ერთი მკვობელთაგანი და ხალსს საშველად იწვევდა.

ამის გაკონებაზე ქუჩები ხალსით გაიხსო. ვის სანათური ეჭირა, ვის ფარანი, ვის ჭრბი. ვეილანი ჯოხებით და კომბლებით გაემართენ სარის რეკის ადგილას.

— სოფრონას შვილიშვილები საქონლის სამებრად წასულან და ჯერაც არ დაბრუნებულან. ბავშები ჰატარებია, მხეცმა არა დაუძაოს რა, ვუძულოთ რამე. გავიდეთ ტყეში, მინდვრებში და ვივეიროთ, იქნებ ბავშები სადმე მიკრუნსოულნი არიან და ხმას გამოგვცემენ.

— უჰ, რა საცოდაობა მომხდარა! საბრლო სოფრონა! ბავშები როგორ გაუშვა უბედურმა საქონლის სამებრად?

— რა ჰქნას საწყაღმა, ვინ ჰქავს ჰატრონი?...

— შვილებო, ხალიყო, თინააააა! უუუ! ხმა გამეცით,

შეიღებოოოო!—ისმოდა შორიდან სოფროსანს გამწარებული ხმა.

ამის გამგონეთ ქრუნტკელმა დაუარა ტანში და სოფლის მიდამოებს ევირილით და კივილით მოედევნა.

— თუ სადმე სმინავთ, მხეცებს მანც დავაფრთხოთ და ევირილს ბუ მოუკვლებთ!...

— ზადიკოოო! თინაააა!—ისმოდა დიდხანს სოფელში ხმები, მაგრამ ამაოდ: ბავშვების ზოგნა შეუძლებელი შეიქნა.

საბრალლო დედა, დასისწლიანებული თავწირით, მესობლებს ძლივს ეჭირათ ხელში.

ამ ალიაქოთში კარგახანი გავიდა. ამოწეწული და დასკულებული სოფელელები არაქათგამოღეულნი ბრუნდებოდნენ უკან

და რა გაიკებდენ, რომ ჯერ არ უზოვნიათ, ისევ საშებნად მიდიოდენ.

უკვე მტრედისფრად ინათა.

წვიძამაც იკლო.

სოფრონას ჭისკარსე აუბრებელი დამენათევი ხაღსია თავ-
მოყრილი. ჭირისუფლები სიბრალულით ხმას კედარ იღებენ.

— კაცო, მიქელ, გახედე იმ კორბაისკერ, თვალი რომ არ
მარქვიდებს, თითქო არი ბავში და საქონელი მოსწანს.

— სოფრონა, მოგვილოცავს, შენი ბაღლები მოდიან, სა-
ქონელიც მოჭეზავთ, — დაიუვირა მიქელამ.

— სად? სად? — შეიქნა უვირილი.

სოფრონამ, რომელსაც თვალი შორს არ უჭრიდა, კერა-
ფერი დაინახა და აკანკალებულმა მიაუვირა რძალს:

— მართალია? სადიკო და თინა მოდიან? მოდიან?
მოდიან?

— სად? საით? როდის? — ჭკიოლა ღონემიწილი დედა.

შინისკენ მოძვალ ბავშებს ამ ხნის განმავლობაში კ'სა
კადაულობეს სოფლის ახალგაზრდებმა, სელში აიკვანეს და მშობ-
ლებს მოჭგვარეს.

ნიძას და ნიკორას თავმოძწონედ, კედის ქვეით, მოჭვე-
ბოდა სადიკოს შურია.

— სად იუავით, შვილებო, თქვენ შემოგველოთ თქვენი
ზანა, — ეხვეოდა ბავშებს ზანა და თან დაწაღულით ცრემლებს
აფრქვევდა.

კულშეწუსებულ დედას თინა ეხვეოდა და ამშვიდებდა.

— სად იუავით, ბაღლებო, რად შეამინეთ ზანა? — ჭკითხა
პეტრემ ბავშებს.

— აქედან რომ წავედით, ქუჩაში და მინდვრებში საქონელი ვერ ვინაოვეთ. ხელცარიელებს უკან დაბრუნება არ გვინდობდა და მინდორში ვავედით. ამ დროს დაღამდა კიდეც და თან კოკისძირული წვიმა წამოვიდა. თინას ცოცხათი კი შეეშინდა, მაგრამ მურიან სველთან იყო და მეც სიამ არ შეშინოდა?

ბეური ვიანოეთ და სიღთან სიკორას ბღაველი მოგვესმა. ხვენც იქით ვაქეჩანდით და, მურიანს წყალობით, საქონელი ვინაოვეთ. უკან დაბრუნება არ შეიძლებოდა, რადგან ძალიან წვიმდა და ბხელოდა. თინა სტროოდა, მაგრამ შე გულში ჩაკრული მუაუდა და ვანუკეშედი. წვიმის გადაღების მოლოდინში ვისხედით სიღის ქვეშ, ჩაკეპინებოდა და, ინათა თუ არა, მურიანს ვეფამ

კამოკვადვიძა. ჩვენც ავდექით და მინისკენ კამოკვამურეთ სავ-
ქონლით. მე ვიცავდი, რომ ზაზა შეშინდებოდა, მაგრამ წამო-
სვლა არ შეიძლებოდა.

— ბიჭო, არ შეგეშინდა, შეილო? — ჰკითხა ზაზამ ზალიუკს.

— რის შეშინოდა, ზაზა, ბავში სომ არა ვარ? — უპასუხა
კაბედიულად ზალიუკი.

ღამსწრეთ კავეცინათ.

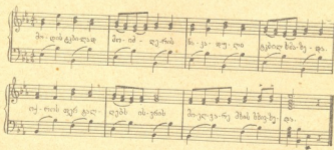
— ზალიუკს, თურმე, დედილო, სულ არ ეშინია! მე კი
ცოტა ვიტრო. ზალიუკი მანუკეშებდა, რა კატორებსო, რა არის
სამძიო? ავი სულები მოგონილი ამბებია და მხეცებს კი მუ-
რია არ მოუშვებსო, — უყვებოდა თავის თავკადასავალს თინა
დედას.

ზაზამ დიდი მადლობა გადაუხადა მესობლებს და ისინიც
კბაიოყილნი დაიშლენ.

ნარ-ძილი.

„ნ ა კ ა დ უ ლ ი“

მუსიკა რევან გაბრიელიძისა, სიტყვები მისივე.

მ-ის ცხილად მ-ი-დ-ე-რ-ის ნ-კ-ა-დ-უ-ლი ტბილ-სა-ზე-და.

ო-რის თერ გალ-ღებს ის-ვარს მო-ე-ვა-რე მის ზე-ზე-და.

უამოღომა.

ზეცამ წამოიხსნა ღრუბლების საბნები,
დაბურა მშვენიერა შხის,
როგორი საგრძნობი იწყება ავღრები,
კულსაკლავ დღეებსა სსნის.

მოქქრიან ქარები, უსულო მსეცები,
ჰკოცნიან ტუპებს და შთას,
მიწასე დაღლილი ფოთლები ეცემა:
„წაკვიდეთ, წაკვიდეთ თან!..“

დაუჭნით და გაუუითღდით, დარდები კვიბურავს;
არ კვინდა სიცოცხლე მჭლე!
ღრუბლების თაუანი თავს გადაგვეხურა,
აქ კული ვეღარა სმღებს!..“

ფრინველთა ჭიკჭიკი, მუდამ რომ გვესმოდა,
სადღაა, გაკვიქრა შორს,
ვევლას ჩვენს აღერსში თვალები ეწეოდა,
ესლა კი ვერ ვხედავთ სწორს“.

ბაღსები, წითლად და მწვანედ რომ ჭკვადენ,
 გამხმარან, დამკუნარან სულ;
 ერთ დროს ნიაქური როგორ უხაროდათ
 და დღეს კი უხატრავს გულს!!

ციცილებს ნაკადი, დუღუნს არ ივიწყებს,
 თან მოაქვს ამბები მთის:
 „მწვერვალზე თოვლი და ვინაობი დაიწყო“.
 თან სცივა, კანკალებს, თრთის...

გაუვითლდა სსიკები, უგრძობად ძირს ცვივა,
 ვერ ათბობს ქვევანას კრცვლს,
 და მიწას სუსსისგან სულ სცივა, სულ სცივა,
 ძლივს უძლებს ქარიშხალს მწველს...

სეცამ წამოისხა ღრუბლების საბნები,
 დაბურა მძკუნება მზის,
 როგორი საგრძობი იწყება ავღრები,
 გულსაკლავ დღეებს რომ სსნის!..

ე. პოლუმორდვინოვი.

კახკაჭი მარტია.

საფხული იყო.

ჩვენი კერა აგარაკზე იყო.

ერთსელ ძალიან ძორს წაუვდით სასყიროდ.

ძვე ძალიან აცხუნებდა და ბავშვებს წყალი მოკვწურდა.

გადავწვიტეთ სოფელში ვინმეს სახლში მივსულიყავით და წყალი გვეთხოვნა.

განაზირა ქოხიდან ერთი ქალი გამოვიდა და წყალი გამოიტანა.

სანამ ჩვენ რიგ-რიგობით ვსვამდით, კარებში გამოჩნდა მოსუცი ბებია. ხელში ჩიტუნა ეჭირა. ჩიტუნა ჭვიოდა და ფართხალებდა.

— ეს კატკეპის ბარტია, — სთქვა ბებიაძე, — ჩვენმა უძველესმა მოიგვანეს ტუიდან. იჲ, როგორ აღებს ზირს!

ჩვენ შემოვესვიეთ ბებიას და ვათვალიერებდით ჩიტუნას.

შეიტყვეთ, რომ ბებიას სრულიადაც არ უნდა ჩიტუნა და დაუწყოთ თხოვნა, ჩვენთვის მოყვად.

მაშინ ბებიაძე გვითხრა:

— წაიფანეთ, მხოლოდ არ აწვდით.

ჩვენ ზირობა მივეციეთ ბებიას, რომ არ ვაწვდებდით. იქვე გადავწვიტეთ, ჩიტუნა ჩვენ გაგვესარდა. ჩვენსეთ ცხვირსა-სიცხში და გამოვიქცეთ შინ.

ჩიტუნას მარტია დაუბრ-ქვით. მერე ეველა [ბავშვებიც და დიდებიც ასე ეძახდენ მას.

მოვარბენინეთ შინ და სის მორსე დაუსვით, რომ ფრთები გაუსწორებია.

ჩვენი მარტია გაბურძენილი და ფეხებგახანსული იყო. თავი და ნისკარტი დიდი ჰქონდა.

უცებ მარტიამ გააღო ნისკარტი და აჰკლობინდა. როდესაც ზირი დაბლო, უცნაური, ისრის მსგავსად წამსული ენა დავინახეთ. ვანამ მამინეუკი ჩაუდვა ზირში ფუნთუშის ნაჭერი. მარტიამ გადაულანა. ჭრიჭინა დავიჭირეთ და მიუუტანეთ. ისიც გადაულანა. გადაულანაჲდა, ისევ დაბლებდა ზირს და ჭლობინობდა. ჩვენც ვაჭმევდით, სანამ არ გაჩუბდა.

F/1980

როდესაც გაძლია, მოეხანსეთ ზატარა უუთი, ჩავაგეთ მიკთივა, მოუწუვევით ბუდე, ჩავსვით მიკ და გავუქვით სადილის საჭმელად.

ბუდეში მარტიას დიდხანს არ უცნოვრია. რამოდენიმე დღის შემდეგ უუთიდან ამოხტა და მხოლოდ ღამ-ღამობით ვდებოდა მიკ, როდესაც ძილის დრო იყო.

დღე მარტია დანტოდა იატაკზე და იწმუნდა ფრთებს.

ვაჭმევდით იმავე საჭმელს, რასაც ჩვენ ვაჭმევდით, და ჭრიჭინებს.

მარტიას ძალიან უკვარდა წვნიდან ამოღებული სორცი და ჭრიჭინა.

ერთხელ როგორღაც ბავშებს ეზოში წელით სავსე ტაბტი დარჩათ.

უცებ, ვხედავთ, მარტია შესტა ტაბტის კიდეზე და იქიდან ზირდანირ წუღაში ჩასტა.

ჩვენ ვერ შევძინდით, გვეკონა დაიხრხობოდა, მაგრამ მერე მივხვდით, რომ მარტია ტანს იბანდა.

უველა ბავშები მიცვივდენ და სიცილით უუურებდენ წუღაში მის ჭუჭუმალობას.

ჩვენი მარტია უფრო და უფრო ლამაზდებოდა. ბუმბული ბანაობისაგან დაუსეფთავდა; ფრთები და კუდი გაეხარდა, ფეხები გაუსწორდა.

უწინ დახტოდა, სკამზე შესტებოდა, მაგრამ შემდგომ სკამიდან მაგიდაზე აფრენა ისწავლა და მაგიდიდან ფანჯარაზე გადაფრინდებოდა სოღაზე.

ძალიან უყვარდა ბავშების თავსე დაჯდომა. შეაფრინდებოდა ვინმეს თავსე, უწიწკნიდა თავს, მაგრამ კი არ იფიქროთ, რომ რაღეს ატყენდა.

დასაჭერად ახლავს არ მიკვიძებდა, მაგრამ თუ ხელს გაუშვებდით, თვითონ დაგუჯდებოდა თავსე. დაჯდებოდა და იცინოდა თავისებურად კაჭკაჭივით.

სასაცილო იყო ხვენი მარტია.

მარტია შემოფრინდებოდა ფაჯრიდან საშხარეულოში, ზირდაზირ გახურებულ ზლიტასე, ეცემოდა წნევით სავსე ქვებს, მოიტაცებდა ძალიან ამოტყუტებულ ქანს ან ხორცის ნაჭერს და ისევ გავარდებოდა ვარეთ—მხოლოდ მის გრძელ ბოლოს თუ მოჭკნაფდი თვალს ფანჯანაში.

შხარეული სოფიო გამოუდგებოდა და უვიროდა:

— ისევ მოიტაცა ამ ავანაჟმა! მკრამ მარტია სადღა იყო!
 რა მსიარულად ვიქვავით მარტიასთან!

მარტია დიდი გაინარდა და ნამდვილი კაჭკაჭი გახდა. თაყი შავი ჭქონდა, თვალები უბრწყინავდა, ფეხები ძალიანი, კუდი გრძელი, ბუძბული შავი, ღურჯად და მომწვანოდ მოლივლივუ.

ფრთები მარტიას შუა ადვილას თეთრი ჭქონდა, როგორც თოვლი.

ერთი სიტყვით, მარტია ნამდვილი ჭრელი კაჭკაჭი გახდა.

როდესაც ბავშვები იატაკსე თამაშობდნენ, მარტიაც აქვე იყო და უთუოდ რამეს სწიწქნიდა.

ძალიან უყვარდა, როცა ბავშვები სატავდნენ. უნისკარტებდა ფანქრებს და სეედა ქაღალდს.

ერთსეელ ფანქარი მოიპარა, დამალა და ძლივ-ძლიობით ვიპოვნეთ. ტყვილად კი არ ამბობენ „კაჭკაჭი ქურდ-ბაცაცაო“.

ძალიან უყვარდა სეენი მარტია.

დაიწყო
2021

კვირა-ნახევარი გზავდა და მარტიამ უკვე ფრენა დაიწყო. სად არ მიფრინდებოდა, სად არ ჩაქოვდა ცხვირს! ხან ბავშვებს ვთამაშებოდა, ხან საწოლ ოთახში შეფრინდებოდა და დასერიდა ბაღიშვებს, ხან სადმე სახლის კუთხეში ჩხუბს აუტყვებდა დედას ან მამლაყინწას.

ჩვენ ბურთის ხომ მოსვენება არ ჰქონდა მისგან. იმოვიდა თუ არა ბურთი თავისთვის სადმე ძვალს, მარტია იქვე განდებოდა, მიეპარებოდა უკანდას და სწორედ კუდის წვერში ჩხუ-

ნისკარებდა. შეშინებული ბურთი შესტებოდა მოულოდნელობისაკან, მარტია კი შეაფრინდებოდა ვინმეს. როდესაც სასვირნოდ ან საბანაოდ წავიდოდით, მარტიაც გაშლიდა კუდს მართალსავე და მოკვდებოდა ფრენით. მსიარულად აქვევდა ჭრელ ფრთებს.

მაგრამ უბედურება ის იყო, რომ შორს გაფრენა დაიწყო ჩვენი სახლიდან.

ერთსელ შოელი დღე არ მოსულა შინ და შიოდოდ
 ღამის მოფრინდა ღამის გასათევად.

ჩვენ ძალიან ცაგუხარდა, როდესაც დავინახეთ საღამოს
 ჩვენი მარტია.

ძალიან შეეჩვია ბავშვებს მარტია და სრულიადაც არ ემი-
 ნოდა მათი.

ბოროტმა ბიჭებმა ერთსელ შურდულით ქვა ესროლეს და
 მხარი მოსტეხეს.

როდესაც შინ მოიკვანეს და ფანჯარაზე დასვეს, დავინა-
 ხეთ, რომ ერთი ფრთა ჩამოვარდნილი ჰქონდა და თეთრ
 ფრთებზე სისხლი სწვეოდა.

ძალიან შეგუებრალა ჩვენი მარტია და აუტირდით, მაგრამ
 ამ დროს დეიდა ელა შეძოვიდა, თეთრი ნაჭერი მოიტანა და
 ფრთა შეეხვია.

როგორი დაღონებული იყო ჩვენი მარტია! იჯდა ვადა, თავსაც კი არ აქნევდა.

ვეტობოდა, ძალიან სტკიოდა დაჭრილი ადგილი.

ზირველად ძალიან დაღონებული იყო, იჯდა თავისთვის ეუთმი და არ ამოდოდა, მერე თანდათან დაიწყო სიარული ქათმებთან, მურიას კი აღარ ეკარებოდა.

უფრო სძირად ადიოდა კიბით სახლის ჭერში და იქ ბუტ-ბუტობდა რაღაცას თავის ენაზე.

ძალიან ვუვლიდით ჩვენ მარტიას: სძირად ვაძლევდით საჭმელს, ვუსიდავდით წებულს.

ძალიან გვეძინოდა, ვაი თუ ვეღარ შესძლოს ფრენაო.

დიდხანს იყო ავად ჩვენი მარტია. მაგრამ, აი, შევამჩნიეთ, რომ თანდათან გამსიარულდა უწინდებურად. სულ ფუსფუსებდა, რაღაცას დაეძებდა, ერთ წუთს არ იჯდა მოსვენებით. გაკუნსუნით ფრთა და ენასეთ, რომ ჩამოვარდნილი აღარ ჰქონდა. ერთი კვირის განმავლობაში კიდევ ფრთხილად დადიოდა მატარასავით.

შემდეგ ისევ ნაძვილ უწინდებურ ფრთაჭრელ კატაკოვად იქცა. საფსული გავიდა.

ჩვენ ქალაქში უნდა დავბრუნებულყავით. როგორ უნდა წაგვეყვანა მარტია მთელი დღე მატარებლით?

ვიფიქრეთ, ვითათბირეთ და გადავწყვიტეთ: დაგვეტოვებია მარტია თავის სამშობლო სოფელში.

ჩვენ მოხუც დარჯჯს ძალიან უუკარდა მარტია და ვოკელთვის ეპატრიკებოდა თავის ოთახში. ერთხელ სათუაღლევს კი მოჰპარა და ფულიც დაუბნა, მაგრამ დიდხანს როდი უჯავრდებოდა.

გამოვემძვიღობეთ ჩვენს მარტიას და წამოვედით.

სძირად ვიკონებთ მას ჩვენ კერაში.

ნეტავი როგორ არის ახლა ჩვენი მარტია?!

გუთანი და ტრაქტორი.

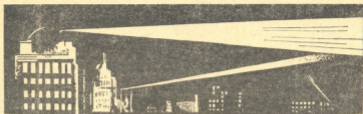
გუთანო, ტკბილსმავ, დირდიტავ,
კათლილო იუნის სისაო,
კლესკაცის ბუდის ზიარო,
მომძევე შრავალი სნისაო,

კმარა, რაც კიმსასურნია,
მადლობას კომღენი გულითა,
კასწიე დასასვენებლად
რწმენით და სიქადულითა.

კაცის ნათელმა კონებამ
მანქანა კამოკონა,
შრომა ვადვილებულა,
და სარმაც ძლივს მოიფონა.

ტრაქტორის შეშწეობითა
ბევრს მოვსნავ იაფ ფასადა,
ძლივს მოვესწარი, რომ კლესი
ჭირნასულს შეიღეს ასადა.

დ. თურდოსპირელი.

როგორ მოგზაუროვდა ბორის ნიუ-იორკში.

(განგრძობა)

უცბად ისევ შუ!შუ!შუ! კაცმა მოატრია-

 ლა რეგულიატორი და მატარებელი გაჩერდა

 მეორე სადგურზე. შემდეგ კიდევ გაჩერდა.

 რაკეტი, კლაკეტი, კლანგ! ისევ შუ! შუ! და

 აი ასე მიჰქროდნენ ისინი ერთი განათებული

 სადგურიდან მეორე სადგურამდე გვირაბში,

რომელიც გამოფენილი იყო თეთრი ფილაქნებით.

ბორის ძალიან ბედნიერად ჰგრძნობდა თავს. ის წყნარად

 იხედებოდა ფანჯარაში და რონოდასთან ერთად იმეორებდა

 „რაკეტი, რაკეტი, კლაკეტი. კლანგ, კლანგ!“

„აი, როგორ უნდა მიჰქროდნენ, როდესაც გენქარება“, — გაი-

 ფიქრა მან, მიმოიხედა და გაიღიმა, როდესაც წარმოუდგა

 თვალწინ, თუ რა ნელა მიიზღაზნებოდნენ ავტომობილები, ცხე-

 ნები და საბარგო ეტლები.

ბოლოს ბორისამ გადასწყვიტა რონოდისგან გადმოსვლა,

 შეუჩინა ის წამი, როდესაც კაცმა მოაბრუნა რეგულიატორი

 და მატარებელმა დაისტვინა „ი-ი-ი-ი-ი! — შ-შ-შ-შ“ და გაღებუ-

 ლი კარებიდან გამოვიდა ბაქანზე, გაიარა პატარა კარები, ავი-

 და რამოდენიმე საფეხურზე და კვლავ ქუჩაში გაჩნდა. როგორ

 ფიქრობთ, რა ნახა მან იქ? — ბალი, ხეებით და მწვანე ბალახით

სავსე. ეს ბორიას ძალიან გაეხარდა, რადგანაც ამდენი ხე და ბალახი არ უნახავს მას შემდეგ, რაც დასტოვა თავისი სამშობლოს ვრცელი ველები და თავისი ძველი სახლი რუსეთში. საამური ნაზი ნიაფი ჰქროდა აქ.

ბორიამ სიხარულისაგან დაიწყო ტაშის ცემა, ხტუნვა, იცინოდა, იცინოდა და მღეროდა:

„მიყვარს მე ხეები,
 მიყვარს ყვავილები,
 მიყვარს ბალახებით
 მოსილი ველები.
 ამწვანებულ ველებს
 ვეტყვი ნაზ სიმღერას,
 ხტუნვით და თამაშით
 გავახარებ ყველას!“

ასე მღეროდა და ცელქობდა ბორია. უცბად მას გაახსენდა, რომ შინ წასვლის დრო არის. მან დაიწყო დაღმართის ძებნა ქვაფენილზე, მაგრამ ვერ იპოვა. არც ის იცოდა, თუ როგორ ეკითხა ამ დაღმართის შესახებ, რადგანაც არ იცოდა მისი სახელი და საერთოდ ჯერ ვერ ლაპარაკობდა ინგლისურად. „როგორც ვხედავ, შორს მომიხდება ქვეითად სიარული“, გაიფიქრა მან. გადასწყვიტა, რომ უნდა წასულიყო სამხრეთისაკენ, რადგანაც შეამჩნია, თუ რა მხარეზე იყო მზე, როდესაც გვირაბში ჩადიოდა. ამნაირად მოისაზრა, თუ სად იმყოფებოდა ის და რა მხარისკენ უნდა დაიჭიროს გზა.

ბორია გამოვიდა ქუჩაში. მივიდა გზაჯვარედინამდის და უცდიდა მიმოსვლის შეჩერებას.

ტრრრრრრრ — იძახდენ ავტომობილები.

ტოპ-ტოპ-ტოპ — ისმოდა ცხენების ფეხის ხმა.

ტირ-ტირ-ტირ, ტირ-ტირ-ტირ — ხმაურობდენ საბარგო ავტომობილები.

ბორია დიდხანს იდგა აქ, ათვალევრებდა ავტომობილების, ცხენების და საბარგო ეტლების ნაკადს, რომელიც მის თვალწინ მიჰქროდა.

„აქ ეტლები ეტლებს მისდევს,

და რონოდებს რონოდები,
 ვერ გადავალ ვერასოდეს,
 თუმც გზას დიღხანს ველოდები!“

და თუმცა ის ქვეიანი ბავში იყო, ჯერ ისე პატარა იყო, რომ ტირილი დაიწყო, რადგანაც ფეხები მოეღალა და თანაც, ცოტა არ იყოს, შეეშინდა.

უცბად მან დაინახა, — რა გგონია თქვენ? მალლა, პაერში, ქუჩის ზემოთ ბოძებზე მიიზღაზნებოდა მატარებელი. „აი ის, რაც მე მინდა“, — გაიფიქრა ბორიამ. ამ მატარებელს არ დასჭირდება შეჩერება, რომ გაუშვას ეტლები და ავტომობილები.

და ბორია ჩქარი ნაბიჯით გაიქცა ქუჩის გასწვრივ და როდესაც მიუახლოვდა მაღალ ბოძებს, დაინახა იქ კიბე მრავალი საფეხურით. ბორიამ სწრაფად აირბინა ამ კიბეზე.

სულ ზევით მან დაინახა პატარა სასაცილო ფანჯრიანი ოთახი, რომლიდანაც კაცი იყურებოდა.

ახლა ბორიამ უკვე იცოდა, როგორ უნდა მოქცეულიყო: ის შედგა ფეხის თითებზე და გაუწოდა კაცს 5 ცენტი. კაცმა კი მისცა მას პატარა წითელი ბილეთი. ბორიამ აიღო ის, გაიარა პატარა კარი, კიდევ შედგა ფეხის თითებზე, ჩადო ბილეთი მეორე პაწაწა საოცარ ყუთში, სადაც მეორე კაცმა გადაატრიალა სახელური და ბილეთი ჩავარდა ქვეით. პაწია კარები გაიღო და ბორია გაუშვეს. და როგორ ფიქრობთ, რა დაინახა მან? კიდევ ბაქანი და ლიანდაგი, ისევ ლიანდაგი, რომელიც მარჯნივ და მარცხნივ მიიმართებოდა.

მან თვალის დახამხამებაც ვერ მოასწრო, რომ გაიგონა მომავალი მატარებლის ხმაურობა, თითქოს მატარებელი ღლინობდა: „მიწის ზემოთ მატარებელი, მიწის ზემოთ, მიწის ზემოთ, მიწის ზემოთ მატარებელი“.

ის გაჩერდა ბორიას პირდაპირ და ბორია ისევ ჩაჯდა პირველ რონოდაში. აქაც იჯდა პატარა ოთახში კაცი და ატრიალებდა სხვადასხვა ბერკეტებს, აჩერებდა და უშვებდა მატარებელს. და ბორიას შეეძლო დაენახა, რაც ხდებოდა ირგვლივ, ხედავდა სადგურებს დიდი ხნით უფრო ადრე, სანამ მატარებელი მიუახლოვდებოდა მათ. ბორია ხედავდა ხიდებს, სანამ მატარებელი გაიქროლებდა მათზე. ის უყურებდა ქვემოთ

ცხენებს, ავტომობილებს და საბარგო ეტლებს. მას სასატილოდ არ ჰყოფნიდა, თუ როგორი ნელის ნაბიჯით მიიმართებოდნენ ისინი ქვემოთ, მაშინ, როდესაც თვითონ ის დიდი სისწრაფით მიჰქროლავდა მათ ზემოთ.

აქ ბორიამ იგრძნო სრული ბედნიერება, წყნარად იჯდა ფანჯარასთან და დაკვირვებით ათვალიერებდა ყველაფერს.

უცბად მას მოესმა კონდუქტორის სიტყვები: „მე-14-ე ქუჩა“. ეს იყო იმ მკირერიცხოვან სიტყვებთაგანი, რომელიც ბორიას ესმოდა ინგლისურად, ესმოდა იმიტომ, რომ ის მე-14-ე ქუჩაზე ცხოვრობდა.

მას გაუხარდა, რადგან მიხვდა, რომ თავისი სახლის მახლობლად იმყოფებოდა. იმიტომ ის გამოვიდა რონოდიდან, დაეშვა ძირს მრავალრიცხოვანი საფეხურებით და თავის ქუჩაზე ამოჰყო თავი. სწრაფად გაიქცა ის ამ ქუჩაზე და მან მიაღწია თავის სახლს.

— აგერ შენც, — უთხრა დედამ. სად დაიკარგე ამდენ ხანს? აბა, რა ნახე ქუჩებში? —

ბორიას გაეცინა.

„იცი, დედა, მე თითქმის არ ვყოფილვარ ქუჩებში“, — მიუგო მან.

დედა განცვიფრდა.

„მაშ სად იყავი, თუ არა ქუჩებში?“ — დაეკითხა ის.

ბორია კი იცინოდა და იცინოდა.

— ქუჩებში იყო იმდენი რამ, იმდენი ავტომობილი, ცხენი და საბარგო ეტლი, — სთქვა ბავშმა, — რომ მე არ შემეძლო სწრაფად სიარული. და მე ვიპოვე საოცარი მატარებელი, მიწისქვეშა რკინისგზა, რომელიც ქუჩებს ქვეშ არის გაყვანილი. მერე კი ვნახე მეორე განსაკვირვებელი მატარებელი ქუჩის ზემოთ და მე ამ მატარებლით დავბრუნდი შინ.

— უყურე, — სთქვა დედამ, მატარებელი მიწის ქვეშ და მატარებელი მიწის ზემოთ.

ბორიაც ბევრს ფიქრობდა ამ მატარებლების შესახებ და როდესაც საღამოს ის ჩაწვა ლოგინში და მიეცა ძილს, მას ეჩვენებოდა ყველაფერი ის, რაც დღეს ნახა — საკვირველი მიწისქვეშა და მიწის ზემოთ მავალი მატარებლები.

რა სარგებლოება მოაქვს თოვლს ჩვენთვის.

მე მინდა მოგიყვით, თუ რამდენი სარგებლობა მოაქვს ჩვენთვის თოვლს. ამისათვის მოგიყვებით ერთ შემთხვევას.

დეკემბრის დამდეგს კლესი თედო ერთ თოვლიან დღიანს ტუისკენ გაემართა ურმით შემის მოსატანად. ბევრი უძლავ ცოლ-შვილმა, რომ არ წასულიყო ამ დიდ თოვლში: მიმობდნენ ქარი არ ამოსულიყო და არ წაენამქრა ურმიანად თედო ტუეში, მაგრამ მან მაინც არ დაიძლავა. თედო არსეინად იყო, რადგან თბილად ეცვებ, თავისი მხლიც თან ჰქავდა და იმედიც ჰქონდა, რომ ამინდიც ისეთივე წესარი იქნებოდა, როგორიც იყო მოკზაურობის დროს და გაემკზავრა თავისი ზღელი სარით ტუისკენ, მაგრამ თედო მოტყუვდა: რამდენიმე საათის შემდეგ ამოვარდა ქარი და თედოს სიარული გაუძნელდა, ბოლოს კვაც დაეკარგა, დაიღძლა სიარულით, დაეარდა ძირს და ქარმა წახამქრა. ხარებმა იკრძხეს უპატრონობა და ზირი მინისაკენ ჰქნეს. თედოს ცოლ-შვილი, დაინახეს თუ არა მოსული საქონელი და ფინია, რომელიც მათ შეწკბუტუნებდა, მაშინვე მიხვდა, რაც უბედურება მოსვლოდა თედოს. დარწმუნდნენ, რომ თედო დაიღუპა და შეატყობინეს სოფელს. კლესებმა წაიყვანეს თედოს ფინია და წაუიდნენ სამებრად. ფინიამ კლესები იქ მიიყვანა, სადაც თედო წახამქრა და ფსოკხა დაუწყო ერთ ადგილს. გადახადნენ თუ არა თოვლი, კლესებს იმედი მიეცათ, რომ თედო გადინული არ იქნებოდა. თედოს გრძნობა დაეკარგა. კლესებმა თედო ჯერ თოვლით დასილეს და ცოტა რომ მოსულიერ-

და, მაშინ სითბოში შეიკვანეს. თოვლი რომ არ გადაჭყდარებოდა თედოს, ქარბუქი დაასწრობდა, გაჭყინავდა. რასაკვირველია, თედო გადაწნა იმიტომ, რომ თბილად ეწეა, თოვლიც საბნევით გადაეფარა და თავისი სითბო მიკვე დაუტრიალდა. სუნთქვაც შეეძლო, რადგან თოვლი ისეთი ფხვიერია, რომ მიგკარგად შემოაბს ჭერი.

ცოვი ქვეუბნების მცხოვრებლებმა იციან ამისთანა ქარბუქის დროს გზაში როგორ დაიფარონ თავი გაუინვიდან: მათ თუ მოასწრებს ასეთი ამინდი, თვითონვე ჩაიფლებიან თოვლში, რომ თავი დაიფარონ გაუინვისაგან, და როცა ამინდი დაწყნარდება, გამოდიან უვნებლად და ის არ დაეძრთებათ, რაც მოუვიდა თედოს. თედო უკვე ნახევრად გაუინული იყო, როცა თოვლმა დაჭფარა და ის იყო მიხეხი, რომ დიდხანს ვერ მოვიდა გონს.

ჩვენშიაც ზოგიერთი ცხოველები იკეთებენ სარკებს და მთელ სამთარს სმინავთ განაფხულამდის, ზოგნი კი, რომლებიც არ იძინებენ, ამისთანა ამინდში თვითონ ეფლობიან თოვლში თავის გადასარჩენად. მაგ კურდღელი, ტუის ქათამი, და სხვა.

მეურნე შემოდგომაზე ნახდრევედ სთესს ჰურს, ქერს, ზოგიერთ მწებნილეულობას. ეს ნათესი უკვე გაჯეჯილებულია ზამთრის ჰერში, გკონია, რომ მას მოსწობს ეინვა, მაგრამ ტოვლი საბნად გადაეფარება, დედამიწის სითბო მიკვე დატრიალდება და განაფულსე მსაჯეჯილი ამოჭოაფს თავს, როცა თოვლს აიღებს. აი, იმიტომ ეძინია გლესს ეინვის და უთოვლო ზამთრის.

აი, რა სარგებლობა მოაქვს თოვლს ჩვენთვის.

ბავშვის შენიქმნება

ჩემი ნატყრა

შე ვნატრულობ იმას, რომ
 ვიყო მართალი კაცი,
 არვინ არ შევიარცხვინო,
 არც დიდი და არც ბავში.

გავიზარდო ქვეყნისთვის,
 ვიყო ერთგული შვილი,
 გადაუხადო ჩემ მოძმეს
 თვისი შრომა დარგული.

ძვილეთელი ტატიშვილი.

აესილო კალო-ჰარნებით,
 მხიარულებით, ლხინით,

ისე მომწონხარ, კახეთო,
 ვერც კი აგოწერ-ენით,
 მინდვრად ლამაზი ცხვრის ფარა
 გულს მივსებს დიდი ლხენით.

მიენილ ჯარიაშვილი.

კახეთს

მომწონხარ, ჩემო კახეთო,
 მომწონს ალაზნის ველი,
 გიხდება აქეთ-იქედან
 სოფლები, მინდორ-ველი.

კობტა, კოპწია, ლამაზო,
 განთქმული ბალით, ხილით,

ნაკადული

მოდის ჩვენსკენ ნაკადული,
 მას მოჰყვება ჭრიამული,
 პატარა ნაკადული,
 დიდ ფიქრებით შევსებული.

რა ნაზია და რა წყნარი,
 ხან ცელქი და ხან მელგარი,
 მალლა მთიდან მონავარდობს
 პაწაწინა ნაკადული.

ვახტანგ ბოკერია.

მდინარე იორზე.

მიყვარდა საყვარელი ზაფხული, ცხრათვალა მზის სხივები, მდინარე იორის აღელვებული ჩქრიანი და წისქვილის ბორბლის ტრიალი. მიყვარდა ის დრო, როდესაც მე იხვეთან ერთად დავცურავდი იორში, მერცხლები კი თავს დაშვიტებდნენ.

ენლა კი გაჰქრა ის დრო, წავიდა საყვარელი ზაფხული, შავ ღრუბლებში ჩაიმალა მზის სხივები, ხეებს ფოთლები გასკვივდა, ვახშა მთელი მინდორ-ველი. საცაა ბებიაც დაანთებს ბუხარს, მოუჯდება და შინიდან გარეთ აღარ გამოიხედავს.

ჩვენ სოფელში დიდი სიცივე იცის ზამთრობით, მხოლოდ ძაღლების ყუფა-ლა ისმის ხოლმე ირგვლივ.

გიორგი მაზავრაშვილი.

მოთხრობა წაღვერზე.

ობ, რა მშვენიერია წაღვერი თავისი ბუნებრივი სილამაზით! ოთხივე კუთხით შემორტყმული აქვს თვალგაუწვედნელი ლამაზი ტყეები, შემკული ფიჭვის ხეებით და ფიჭვით აშენებული აგარაკებით. შუაგულზე მოჩუჩუხებებს წყალი. რომელსაც წაღვერელები შავ წყალს უწოდებენ მარჯვნივ, ცოტათი განშორებულ მთაზე, მდებარეობს კეჩობი, სადაც საუცხოვო აგარაკებია აშენებული შიგ ტყეში და მრავალჯარი გასართობიც არის. აქ არის დასასვენებელი სახლი, მარცხნივ მხარეს თეატრია და მრავალი სასადილო. ცოტა უფრო მაღლა, შიგ ტყეში, მშვენიერი მებავე წყალი გადმოდის პაწია მილიდან, ანკარა და აირიანი.

ობ, რა აუარებელი მოაგარაკე არის წაღვერში და რა ბევრი ხალხი ეტანება მებავე წყალს!

კეჩობზე დიდი მინდვრებია. იქ მრავალი ახალგაზრდა დიდი ბურთით ბურთაობს. გვერდით სადგურია და იქაც ეტანება ხალხი სასაიროდ. შუა წაღვერზე ხომ რკინის გზის ლიანდაგია დაგებული და მალ-მალ მოგუგუნებს მატარებელი, ძალზე ბევრი ხალხით გავსებული. მის ყურებას არაფერი სჯობია! მართლა კარგია და ლამაზი ჩვენი გამკურნველი წაღვერი!!

უნიკო.

რ ე ბ უ ს ი

წარმოდგენილი ჯანიკოს მიერ

ე

“

ბ

“

ს
ბ
მ

“

“

“

მ

“

მ

100p.

1926 წ.

გ ა მ ო ვ ა

საუბნეწილო დასურათებულო ქუთნაღებო:

ჭერეწლოვ. „ნაკადული“ თველო-თვიური ქე-XXII წ.

ბოზრდილო. „პიონერი“ ორჯო-რეული I წ.

ხელოს მოწეორა მიიღებოა წლით და ნახევიარი წლით.

}	გადგზენით	„ნაკადული“ — ერთი წლით—3 მ. 50 კ.
		ნახევიარი წლით—2 მ.
		„პიონერი“ — ერთი წლით—5 მ.
		ნახევიარი წლით—3 მ.

}	ცალკე ნომერი	„ნაკადული“ — 35 კაბ.
		„პიონერი“ — 25 კაბ.

მისამართი: ტფილიზი, რუსთველოს გამწირი, განათლებიის სახელოხო კო-მისარიიიტი. „ნაკადული“-ს და „პიონერი“-ს რედაქცია.

რედაქტოროი—სარედაქციო კოლეგია.

